

Remissyttrande gällande utredningen Demokrativillkor för bidrag till civilsamhället (SOU 2019:35)

Svenska institutet (SI) har beretts möjlighet att inkomma med synpunkter på rubricerad utredning (dnr Ku2019/0318/CSM). SI har begränsat remissyttrandet till de delar som närmast berör myndighetens verksamhet.

Inledning och bakgrund

SI:s uppdrag och långsiktiga mål är att öka omvärldens intresse och förtroende för Sverige, öka samverkan i Sveriges och EU:s närområde samt främja en demokratisk, rättvis och hållbar global utveckling.

SI samarbetar brett med myndigheter, näringsliv, civilsamhälle samt lärosäten för att berätta om Sverige och främja långsiktiga relationer i utlandet. En viktig del i det arbetet är att stötta svenska organisationer i syfte att främja samarbeten med förändringsaktörer och opinionsbildare i omvärlden.

Kap 8 Förslag till demokrativillkor

Utredningens förslag: Bidrag ska inte få lämnas till en organisation om den eller någon av dess företrädare, inom ramen för verksamheten, 1. utövar våld, tvång eller hot eller på annat otillbörligt sätt kränker den enskildes grundläggande fri- och rättigheter, 2. diskriminerar eller på annat sätt bryter mot principen om alla människors lika värde, 3. rättfärdigar, främjar eller uppmanar till sådana ageranden som anges i 1 eller 2, eller 4. motarbetar det demokratiska styrelseskicket.

SI instämmer i förslaget.

SI:s verksamhet berörs endast i begränsad omfattning av förslaget till skärpt demokrativillkor. För SI:s del handlar det om programmet Creative Force, där myndigheten ger stöd till samarbeten mellan aktörer i Sverige och programländerna som med kultur eller media som metod arbetar för att åstadkomma positiv förändring i länder där demokrati, mänskliga rättigheter och yttrandefrihet brister. Då är det självklart att den svenska organisation som mottar bidrag från SI måste respektera demokratiska värderingar. Vi välkomnar att demokrativillkoret tydliggörs i utredningens förslag. SI delar alltså utredningens bedömning om att en bidragsmottagande organisations verksamhet inte får vara i strid med samhällets grundläggande värderingar, och att ett skärpt demokrativillkor för bidrag till civila samhället ska införas. Vi är även positiva till att utredningen ger förslag på vad som ska ligga till grund för ett avslag.

9.1.2 En särskild förordning om demokrativillkor för statlig bidragsgivning

Utredningens förslag: En särskild förordning om demokrativillkor införs som ska tillämpas vid statlig bidragsgivning till organisationer inom det civila samhället. Förordningen ska gälla när statsbidrag fördelas på annat sätt än med tillämpning av lag eller förordning.

SI instämmer i förslaget.

Utredningen argumenterar för att om staten fullt ut ska kunna säkerställa att statliga bidrag bara ska kunnas ges till verksamheter som överensstämmer med samhällets grundläggande värderingar, så bör demokrativillkor för verksamheten ställas vid all statlig bidragsgivning till organisationer inom det civila samhället. Det gäller alltså även för bidrag som lämnas med stöd av regleringsbrev, i särskilda regeringsbeslut eller avtal. Utredningen föreslår därför att ett demokrativillkor även ska regleras i en ny särskild förordning om demokrativillkor vid statlig bidragsgivning.

SI är en myndighet som skulle kunna omfattas av förslaget. Vi anser det rimligt och riktigt att demokrativillkoret ska gälla även bidrag som lämnas med stöd av regleringsbrev etc, och ställer oss därför positiva till det utredningen föreslår.

Beslut om detta yttrande har fattats av generaldirektör Madeleine Sjöstedt efter föredragning av rådgivare Kajsa Haag. I beredningen har även avdelningscheferna Anna Rudels, Kurt Bratteby, PA Wikström samt Mikaela Fredriksén Tollin deltagit.

Madeleine Sjöstedt
Generaldirektör